

6. Dějepis

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vzdělávací obor: Dějepis
Vyučovací předmět: Dějepis

1. Charakteristika vyučovacího předmětu
(základní kurz)

a) obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět **dějepis** patří do vzdělávací oblasti Člověk a společnost, v tomto předmětu je realizován vzdělávací obsah oboru dějepis z RVP GV.

Vyučovací předmět má v **základním kurzu** následující týdenní hodinovou dotaci:

Ročník	Hodinová dotace
1. ročník a kvinta	2
2. ročník a sexta	2
3. ročník a septima	3

Výuka probíhá v nedělených třídách v kmenových učebnách a odborné učebně dějepisů.

Žák je veden k chápání dějinných souvislostí, rozvíjí základní znalosti českých a světových dějin, které si osvojil na nižším stupni gymnázia nebo na základní škole. Důraz je kladen na schopnost žáka srovnávat historické události, porozumět příčinné souvislosti historických procesů, chápat národní dějiny v širších evropských souvislostech. Díky nabytým vědomostem by měl být žák schopen rozpoznat dezinterpretaci historických faktů, bránit se manipulaci a čelit zjednodušování historických událostí.

Formy realizace:

Základní realizační formou je vyučovací hodina. V průběhu výuky jsou využívány různé metody a formy práce. Frontální výuka, samostatná práce žáka a rozvíjení komunikativních schopností (příprava referátů, využití ICT při prezentacích), skupinová práce, exkurze.

Výuka směřuje k tomu, aby se žák zorientoval v současném dění.

b) začlenění tematických okruhů průřezových témat:

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	TEMATICKÝ CELEK	ROČNÍK
Osobnostní a sociální výchova	Úvod do studia dějepisů	2. ročník + kvinta
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Starověk Raný středověk Vrcholný středověk Počátky novověku	1. ročník + kvinta 2. ročník + sexta

	Osvícenství, revoluce, moderní společnost Moderní doba II	3. ročník + septima
Multikulturní výchova	Starověk Raný středověk Počátky novověku Moderní doba I Moderní doba II	1. ročník + kvinta 2. ročník + sexta 3. ročník + septima
Environmentální výchova	Modernizace společnosti Moderní společnost II	2. ročník + sexta 3. ročník + septima
Mediální výchova	Moderní doba I Moderní doba II	3. ročník + septima

c) výchovné a vzdělávací strategie

Ve vzdělávání na čtyřletých gymnáziích a vyšším stupni víceletých gymnázií se usiluje o další rozvíjení klíčových kompetencí, které žáci získali v základním vzdělávání

Pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí jsou využívány následující postupy, které jsou uplatňovány v průběhu celého studia v závislosti na věku, schopnostech a dovednostech žáků.

Kompetence k učení

- žák si svou přípravu do výuky sám plánuje, efektivně využívá různé strategie učení
- žák je veden k samostatnému vyhledávání informací
- žák pracuje s odbornou literaturou i moderními informačními technologiemi
- teoretické poznatky využívá v praktických činnostech – v referátech, seminárních pracích

Kompetence k řešení problémů

- žák rozpozná problém, objasní jeho podstatu – využívá logické uvažování
- vytváří hypotézy, navrhuje řešení problému
- uplatňuje dříve získané vědomosti a dovednosti
- své tvrzení dokládá argumenty, formuluje a obhajuje své závěry, učí se vést diskuzi

- žák se snaží vystihnout podstatu problému, zvažuje klady a zápory jednotlivých variant řešení

Kompetence komunikativní

- žák je veden k souvislému a spisovnému vyjadřování
- zná odbornou terminologii
- využívají moderní informační technologie
- žáci si vzájemně hodnotí prezentace, umí přijímat kritiku

Kompetence sociální a personální

- spolupracuje při skupinové práci, uplatňuje své individuální schopnosti, vědomosti a dovednosti
- při skupinové práci se naučí hledat kompromis mezi vlastními představami a zájmy ostatních členů skupiny

Kompetence občanská

- respektuje různorodost hodnot, názorů, postojů a schopností lidí
- snaží se chápat kulturní a duchovní hodnoty
- hájí svá práva i práva jiných
- učí se toleranci v multikulturním prostředí, toleranci k odlišnostem

Kompetence pracovní

- při přípravě individuálních i skupinových prezentací se žáci učí naplánovat si a rozdělit si činnost
- žák se učí nést odpovědnost za výsledky své práce

Kompetence k podnikavosti

- rozvíjí své odborné schopnosti
- je aktivní, iniciativní
- kriticky vyhodnocuje informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech
- průběžně hodnotí dosažené výsledky, dokončuje zahájené aktivity

2. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

ZÁKLADNÍ KURZ

Ročník : 1. ročník + kvinta

Očekávané výstupy Žák	Obsah učiva	PT a TO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizuje smysl historického poznání a povahu neustálé proměnlivosti lidského konání ▪ charakterizuje základní znaky spojující a rozlišující historii od ostatních věd ▪ vymezí rozdíl mezi historií a dějepisem ▪ vysvětlí metody práce historika ▪ uvede typy historických pramenů ▪ vysvětlí význam pomocných věd historických a přiblíží jejich práci 	<p>Úvod do studia dějepisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ význam historického poznání pro současnost ▪ práce historika, získávání historických informací, možnosti využití a způsoby uchovávání ▪ historické prameny ▪ pomocné vědy historické ▪ periodizace dějin 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OSV: Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvětlí vývoj člověka na procesu hominizace ▪ charakterizuje pojem archeologická kultura ▪ vymezí základní mezníky a znaky rozlišující pravěké kultury ▪ zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku ▪ vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku neolitické revoluce = vznik zemědělství ▪ charakterizuje vyspělé keltské a germánské kultury a jejich odkazy dnešku 	<p>Pravěk</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ doba kamenná – paleolit, mezolit, neolitická revoluce, eneolit ▪ doba bronzová ▪ doba železná – Keltové ▪ doba římská a stěhování národů 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vymezí základní rozdíly mezi staroorientálními a klasickými státy ▪ uvede základní znaky staroorientálních států, geografickou polohu, vývoj jednotlivých dynastií, říší a 	<p>Starověk</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ staroorientální státy (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globalizační a rozvojové procesy ▪ MKV:

<p>důvody jejich rozpadu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní kořeny židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) ▪ vysvětlí význam vyspělých kultur Středomoří ▪ objasní pojem antika, uvede základní znaky klasických států, geografickou polohu, procesy a události, které vedly k zásadním zlomům vývoje ▪ Uvede významné osobnosti starověkých dějin ▪ Popíše kulturní přínos starověkých společenství dnešní evropské civilizaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jiné státní útvary na Předním východě – Palestina, Féničané, Chetitě, Peršané ▪ antické Řecko ▪ antický Řím 	<p>Základní problémy sociokulturních rozdílů</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní konstituování raně-středověkých států v Evropě a princip, na kterém byly založeny ▪ definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.-11. století ▪ charakterizuje arabskou říši a vymezení specifika náboženství, které z ní vzešlo ▪ posoudí význam šíření křesťanství v raně středověkých evropských státech <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizuje základní rysy vývoje na našem území ▪ zhodnotí význam činnosti Konstantina a Metoděje ▪ vysvětlí příčiny a následky sporů mezi Svatou říší římskou a českým státem ▪ Uvede hlavní znaky a stavby románské architektury 	<p>Raný středověk</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ utváření středověké Evropy (byzantsko-slovanská oblast, franská říše, západní, východní a střední Evropa, severní národy) ▪ arabská říše a islám ▪ křesťanství jako nové kulturní a společenské pojítko, vnitřní nejednota křesťanství, papežství a císařství ▪ Sámova říše ▪ Velká Morava ▪ Počátky českého Přemyslovského státu ▪ Románský sloh, vzdělanost a umění raného středověku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě ▪ MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů

Očekávané výstupy Žák	Obsah učiva	PT a TO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ definuje proměny hospodářského a politického uspořádání společnosti v 11.- 15. století ▪ charakterizuje základní rysy vývoje na našem území ▪ popíše základní znaky dobové kultury 	<p>VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteristika období, kolonizace, vznik měst, rozvoj řemesel, univerzity ▪ křížové výpravy ▪ stoletá válka ▪ vývoj evropských zemí v 11.- 15. století ▪ mongolská expanze ▪ zánik Byzance ▪ Český stát – vláda posledních Přemyslovců, Lucemburků ▪ husitství ▪ vláda Jagellonců ▪ rytířská kultura ▪ gotika 	<p>VMEGS: Globalizační a rozvojové procesy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí vysvětlit nové myšlenky 14. – 17. století, zhodnotí jejich dopady ▪ porozumí důsledkům zámořských objevů ▪ popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí jejich důsledky pro další vývoj ▪ vysvětlí rozdíly parlamentarismu a parlamentarismu, uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích 	<p>POČÁTKY NOVOVĚKU</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ renesance a humanismus ▪ zámořské plavby, počátky kolonialismu ▪ reformace ▪ evropské monarchie v 16. – 17. století ▪ třicetiletá válka ▪ absolutismus a parlamentarismus ▪ první buržoazní revoluce ▪ baroko 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globalizační a rozvojové procesy ▪ MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zhodnotí hlavní myšlenky osvícenství a rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století ▪ objasní vliv vývoje ve Francii na vývoj Evropy ▪ posoudí význam ústavy pro 	<p>OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ osvícenství, osvícenský absolutismus ▪ vznik USA ▪ francouzská revoluce ▪ napoleonské války a vídeňský kongres ▪ umělecké směry přelomu 17.- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě ▪ OSV ▪ EV: Člověk a životní prostředí

<p>novou organizaci států</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše průběh industrializace a její důsledky, rozpozná její ekologická rizika ▪ vysvětlí emancipační úsilí národů, charakterizuje proces modernizace společnosti ▪ objasní vývoj české společnosti ve 2. polovině 19. století 	<p>18. století</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ průmyslová revoluce ▪ české národní obrození ▪ nové politické směry ▪ revoluce 1848/49 a její důsledky ▪ vývoj evropských zemí ve 2. polovině 19. století, utvoření novodobých národních společností ▪ občanská válka v USA ▪ sjednocení Itálie a Německa ▪ dualismus ▪ pokus o česko-rakouské vyrovnání 	
--	---	--

Ročník: 3. ročník a septima

Očekávané výstupy	Obsah učiva	PT a TO
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky ▪ určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace ▪ vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů konfliktů daného období <p>charakterizuje soupeření mezi velmocemi</p>	<p>Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ předpoklady a projevy imperiální politiky velmocí ▪ nástup Ruska jako evropské velmoci ▪ USA – vnitřní vývoj a postavení do 1. světové války ▪ vzájemné střetávání velmocí v předvečer 1. světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů ▪ proměny životního stylu, rozvoj umění a kultury počátkem 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globalizační a rozvojové procesy
<ul style="list-style-type: none"> ▪ na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a její důsledky ▪ uvede příčiny nastolení bolševické moci v Rusku ▪ vymezí místo utváření českého novodobého národa v procesu emancipačního hnutí národů ▪ vysvětlí souvislost mezi 	<p>Moderní doba I – 1914 - 1945</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1. světová válka a české země v době 1. světové války, první odboj ▪ revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci ▪ vznik Československa a Československo v meziválečném období ▪ Evropa a svět ve 20. a 30. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MV: Role médií v moderních dějinách Účinky mediální produkce a vliv médií ▪ MKV:

<p>světovou hospodářskou krizí a vyhocením politických problémů</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti ▪ zhodnotí význam masové kultury ▪ na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv ▪ zhodnotí postavení v ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí 	<p>letech</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek ▪ mnichovská krize a její důsledky ▪ kultura 1. poloviny 20. století ▪ 2. světová válka (charakter války) ▪ Protektorát Čechy a Morava, druhý odboj ▪ heydrichiáda a holocaust 	<p>Základní problémy sociokulturních rozdílů</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvětlí příčiny a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce ▪ posoudí postavení postkoloniálních rozvojových zemí ▪ prokáže základní orientaci v problémech současného světa ▪ popíše proces sjednocování Evropy, tzn. mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech ▪ vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí ▪ objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě ▪ vymezení základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje 	<p>Moderní doba II – soudobé dějiny</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Evropa a svět po válce (OSN, princip sociálního státu) ▪ východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP a Varšavská smlouva ▪ euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc ▪ životní podmínky na obou stranách „železné opony“ ▪ konflikty na Blízkém východě, vznik státu Izrael ▪ dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm – ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě ▪ pád komunistických režimů a jeho důsledky; sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě ▪ globální problémy současné moderní společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globalizační a rozvojové procesy ▪ Globální problémy, jejich příčiny a důsledky ▪ Žijeme v Evropě ▪ VMEGS: Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce ▪ MV: Role médií v moderních dějinách ▪ MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů ▪ EV: Životní prostředí a člověk

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vzdělávací obor: **Dějepis**
 Vyučovací předmět: **Seminář z dějepisu**

Volitelný předmět - dvouletý

1. Charakteristika vyučovacího předmětu

a) Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Seminář z dějepisu je určen studentům, kteří budou znalosti z dějepisu potřebovat při studiu na vysoké škole.

Cílem semináře je:

- příprava studentů k přijímací zkoušce, proto je učivo základního kurzu doplněno a rozšířeno
- seznámit se s vývojem politickým, hospodářským i kulturním, dějinám vědy a techniky, u dějinných procesů je kladen důraz na vysvětlení příčin a důsledků
- naučit se poznávat a chápat základní hodnoty (svoboda, demokracie, tolerance...).
- získané poznatky systematizovat a zobecňovat
- pracovat s odbornou literaturou a časopisy, samostudiem rozšiřovat svoje znalosti, formou referátů je zprostředkovat ostatním
- doplnit výuku besedami a exkurzemi

Ve vzdělávacím obsahu předmětu jsou zahrnuty dějiny od pravěku do konce 20. století, přičemž na dějiny 19. a 20. století je kladen větší důraz a je jim věnován větší prostor.

Studenti vypracovávají maturitní práci, jejíž prezentace je součástí maturitní zkoušky.

Ročník	Hodinová dotace
3. ročník a septima	2
4. ročník a oktáva	3

b) Začlenění tematických okruhů průřezových témat

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	TEMATICKÝ CELEK	ROČNÍK
Osobnostní a sociální výchova	1. světová válka a meziválečný vývoj	4
	2. světová válka	4
	Studená válka	4
	Poválečný vývoj v Československu, vznik ČR	4
	Státy a vlády	4
	Konflikty a jejich řešení	4
	Expanze, kolonizace, dekolonizace	4

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Staroorientální státy	3
	Raný středověk – vznik nových států	3
	Románská kultura	3
	Křížové výpravy	3
	Gotická kultura	3
	Baroko	3
	Osvícenství	3
	1. světová válka a meziválečný vývoj	4
	2. světová válka	4
	Studená válka	4
	Poválečný vývoj v Československu, vznik ČR	4
	Státy a vlády	4
	Konflikty a jejich řešení	4
	Migrace – prolínání a střety kultur	4
	Ideje a ideály Expanze, kolonizace, dekolonizace	4
Multikulturní výchova	Staroorientální státy	3
	Státy v raném středověku	3
	Objevné plavby	3
	Vývoj ve 2. polovině 19. století	4
	Státy a vlády	4
	Konflikty a jejich řešení	4
	Migrace – prolínání a střety kultur	4
	Ideje a ideály Expanze, kolonizace, dekolonizace	4
Environmentální výchova	2. světová válka	4
	Konflikty a jejich řešení	4
	Migrace – prolínání a střety kultur	4
	Práce a každodennost	4
	Expanze, kolonizace, dekolonizace	4
Mediální výchova	1. světová válka a meziválečný vývoj	4
	2. světová válka	
	Studená válka	
	Poválečný vývoj v Československu, vznik ČR	
	Konflikty a jejich řešení	

c) Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- formou skupinové i individuální práce jsou žáci vedeni k pochopení různých typů dějepisných informací
- do výuky je zařazována práce s odbornou literaturou, časopisy a odbornými texty, z nichž žáci vyvozují závěry, snaží se o zobecnění
- žáci nejen vyhledávají podstatné informace v odborném textu, ale také se učí kritické interpretaci

Kompetence k řešení problémů

- Žák je veden k tomu, aby dokázal získané vědomosti zobecňovat, dávat do souvislostí

Kompetence komunikativní

- žák dokáže vystupovat samostatně, prezentuje a vysvětluje své názory,
- učí se diskutovat o dané problematice na základě získaných informací

Kompetence sociální a personální

- žák je učitelem veden k tomu, aby dokázal zaujmout stanovisko i ke sporným událostem, je schopen naslouchat jiným a přijímat jejich správné názory

Kompetence občanské

- učitel zařazuje diskuse o událostech, jejichž řešení je aktuální i dnes

Kompetence k podnikavosti

- je aktivní, iniciativní
- kriticky vyhodnocuje informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech
- průběžně hodnotí dosažené výsledky, dokončuje zahájené aktivity

2. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník: 3. ročník a septima

Očekávané výstupy Žák	Obsah učiva	PT a TO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpozná význam PVH pro práci historika, učí se pracovat s prameny, přistupovat k nim kriticky ▪ dokáže výstižně charakterizovat základní fáze pravěku ▪ objasní význam staroorientálních států, jejich přínos pro současný vývoj ▪ posoudí přínos Řeků a Římanů pro utváření evropské kultury ▪ vysvětlí význam osobností antického světa (politik, vojevůdce, umělec...) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PVH, prameny, ▪ pravěk ▪ starověk - staroorientální státy ▪ starověké Řecko ▪ starověký Řím 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MKV: Základní problémy sociokulturálních rozdílů ▪ VMEGS: Globální problémy Žijeme v Evropě ▪ OSV: Morálka všedního dne
<ul style="list-style-type: none"> ▪ srovná vývoj v západní a východní Evropě ▪ zhodnotí postavení přemyslovského státu ve střední Evropě, jeho vztah ke Sváté říši římské 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ raný středověk – vytváření nových států ▪ Slované ▪ počátky přemyslovského státu ▪ románská kultura 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globální problémy ▪ MKV: Základní problémy sociokulturálních rozdílů ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě
<ul style="list-style-type: none"> ▪ srovná typické znaky vrcholného a raného středověku ▪ objasní pozitiva i negativa křížových výprav ▪ vysvětlí důvody sporů mezi Anglií a Francií 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vrcholný středověk ▪ kolonizace, zakládání měst, křížové výpravy ▪ stoletá válka ▪ vývoj dalších států v tomto období (Itálie, „Německo“, polsko, Rusko, Byzanc) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globální problémy ▪ MKV: Základní problémy

<ul style="list-style-type: none"> ▪ srovná pozici prvních a posledních Přemyslovců v Evropě ▪ zhodnotí lucemburské období v našich dějinách ▪ vysvětlí význam husitství pro další vývoj českého státu, zná pozitiva i negativa ▪ objasní náboženskou situaci po husitských válkách, postoj panovníků k této otázce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poslední Přemyslovci ▪ Tataři a východní Evropa ▪ Lucemburkové ▪ husitství ▪ Jiří z Poděbrad, Jagellovci ▪ gotická kultura 	<p>sociokulturních rozdílů</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě
<ul style="list-style-type: none"> ▪ srovná důvody migrace obyvatelstva – stěhování národů, mongolské výboje, objevné plavby ▪ vysvětlí rozdíl mezi humanismem a renesancí, charakterizuje přínos významných myslitelů a umělců ▪ dokáže obecně charakterizovat buržoazní revoluci, srovná cíle a výsledky nizozemské a anglické buržoazní revoluce, jejich význam pro další vývoj těchto států ▪ najde shodné znaky husitství a evropské reformace, postoj katolické církve k tomuto hnutí ▪ objasní rozložení sil v 30leté válce, jejich cíle 	<p>novověk</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ objevné plavby ▪ humanismus a renesance ▪ reformace ▪ první buržoazní revoluce ▪ nástup Habsburků ve střední Evropě, 30letá válka ▪ Evropa po 30leté válce ▪ barokní kultura 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě
<ul style="list-style-type: none"> ▪ srovná buržoazní a průmyslovou revoluci ▪ objasní základní myšlenky osvícenců ▪ zná hlavní cíle francouzské buržoazní revoluce, zdůvodní vývoj událostí a vyústění v napoleonské války ▪ zdůrazní výrazné změny v Evropě po Vídeňském kongresu ▪ v návaznosti na objevné plavby objasní důvody vzniku USA a problémy nově vytvořeného státu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osvícenství ▪ průmyslová revoluce ▪ francouzská buržoazní revoluce ▪ napoleonské období ▪ vznik a vývoj USA do 1. světové války ▪ buržoazní revoluce 1848 - 1849 ▪ sjednocení Itálie a Německa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě

<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizuje cíle evropských států v r. 1848 a jejich uskutečnění ▪ srovná vývoj ve Svaté říši římské a Itálii, vysvětlí cíle vedoucí ke sjednocení těchto států 		
---	--	--

Ročník: **4. ročník a oktáva**

Očekávané výstupy	Obsah učiva	PT a TO
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvětlí podstatné sociální, ekonomické, politické a kulturní změny charakterizující modernizaci společnosti ▪ porovná fáze vytváření novodobého českého státu s evropským vývojem ▪ demonstruje základní politické proudy , uvede příklady ▪ propojuje získané poznatky s dnešními problémy ▪ snaží se aktuálně získat poznatky z přednášek, muzeí a odborných pořadů ▪ studenti vedou odborné diskuze a učí se porovnávat a přijímat informace ▪ aktuálně posuzuje nepřijatelnost teorií rasismu, antisemitismu a vypjatého nacionalismu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vývoj ve 2. polovině 19. století <p>Moderní doba</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1. světová válka a vývoj v Rusku ▪ vznik ČSR ▪ vývoj v meziválečném období ▪ světová hospodářská krize ▪ nástup nacismu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MKV: Sociokulturní rozdíly <p>VMEGS : Globalizační a rozvojové procesy Žijeme v Evropě</p> <p>MV: Role médií v dějinách</p> <p>OSV: Morální rozvoj, mezilidská komunikace</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ žák charakterizuje totalitní systémy, hodnotí nerovnoměrný vývoj a vyvozuje důsledky ▪ posuzuje důsledky jednání jednotlivých zemí ▪ posoudí použití techniky k likvidaci lidstva a přírodního prostředí ▪ všímá si porušování lidských práv a svobod 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ druhá světová válka ▪ Protektorát Čechy a Morava ▪ Slovenský stát ▪ holocaust 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě ▪ MKV: sociokulturní rozdíly ▪ OSV: Mezilidské vztahy

<ul style="list-style-type: none"> ▪ na základě dostupných materiálů se pokusí vyvodit zodpovědnost politických činitelů ▪ srovná demokratické ideje s fašismem a komunismem 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EV: Životní prostředí a válka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa a uvede příklady střetávání obou bloků ▪ zamyslí se nad prudkým vědeckým rozvojem a zdůvodní jeho dopady na společnost ▪ srovná hospodářský a politický vývoj obou bloků ▪ vyhledá a seznámí ostatní s důvody hospodářské a vojenské spolupráce ▪ porovná zájmové integrace států světa ▪ posoudí postavení zemí 3. světa ▪ diskutuje o formách vlády a úloze občanů v politickém životě ▪ na základě vlastních poznatků srovnává vývoj jednotlivých států 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ počátky bipolárního rozdělení světa, studená válka ▪ vývoj vybraných států západní Evropy ▪ USA po 2. SV ▪ SSSR a jeho vnější impérium ▪ třetí svět 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Rozvojové procesy OSV: Vývoj mezilidských vztahů MV: Role médií při ovlivňování veřejného mínění
<ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše postavení Československa po válce, zamyslí se nad příčinami vzniku komunistické společnosti ▪ zamyslí se nad koexistencí států v obou blocích a úloze Československa ▪ najde významné mezníky našich dějin, porovná jejich kořeny a najde důvody jejich vzniku ▪ zaměří se na regionální dějiny a srovná jejich vývoj v rámci ČSR ▪ porovná život obyvatelstva v jednotlivých etapách vývoje a najde pozitiva a negativa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ důležité mezníky v poválečném vývoji Československa, vznik ČR 	<ul style="list-style-type: none"> VMEGS: Žijeme v Evropě OSV: Principy demokracie, lidská práva MV: Role médií

<ul style="list-style-type: none"> ▪ zamyslí se nad pojmy demokracie, komunismus, socialismus, lidská práva atd. ▪ demonstruje základní politické proudy a vyjádří na ně svůj názor 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ najde přínos starověkých států pro budování demokracie ▪ srovná vztahy mezi sociálními skupinami ve starověku ▪ zamyslí se nad dopadem hospodářského rozvoje na ostatní oblasti života ▪ najde počátky zákonodárství ▪ uplatní poznatky z vlastní četby, pracuje s dokumenty a texty 	<p>státy a vlády</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ řecká polis, antická demokracie ▪ římská republika, triumvirát a císařství ▪ středověký stát, příčiny nestability ▪ vznik národních států ▪ ústavy a občanská práva ▪ novodobá demokracie 	<p>MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů</p> <p>OSV:výchova k demokracii</p> <p>VMEGS: Žijeme v Evropě</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní souvislosti globálních a lokálních problémů a způsobu jejich řešení ▪ uvede příčiny válek a nastíní jejich mocenské cíle ▪ porovná důvody konfliktů a pokusí se najít jejich řešení ▪ zhodnotí dopady válek na lidskou civilizaci ▪ zamyslí se nad národními a mnohonárodnostními střety a najde jejich ohniska ▪ uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme k nim postoj ▪ zamyslí se nad porušováním lidských práv a státní svrchovanosti 	<p>konflikty a jejich řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ řecko – perské války ▪ punské války ▪ války za ovládnutí středoevropského prostoru ▪ náboženské války ▪ třicetiletá válka ▪ napoleonské války ▪ války za nezávislost (USA, Polsko, Balkán) ▪ válečné konflikty ve 20. století 	<p>VMEGS : Žijeme v Evropě</p> <p>MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů</p> <p>MV:Vliv médií</p> <p>EV:Války a životní prostředí</p> <p>OSV: Mezilidské vztahy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznává historické procesy formující obraz světa a promítající se do současnosti ▪ uvědomí si kořeny přesunů obyvatelstva ▪ vnímá obraz vývojové linie evropské civilizace i v rovině regionálních dějin ▪ respektuje kulturní rozmanitost 	<p>Migrace – prolínání a střety kultur</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ velká řecká kolonizace ▪ stěhování národů ▪ vnitřní a vnější kolonizace na našem území ▪ zámořské výpravy ▪ sociální migrace ▪ nucené transfery obyvatelstva 	<p>VMEGS: Globální problémy, jejich příčiny a důsledky. Žijeme v Evropě</p> <p>MKV: Základní</p>

<p>národů a jejich vzájemné obohacování</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uvědomí si dopady stěhování obyvatelstva na přírodní prostředí 	<p>v 19. a 20. století</p>	<p>problémy sociokulturních rozdílů</p> <p>EV:Dopady migrací na životní prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní význam zemědělství, řemesel a obchodu pro lidskou společnost ▪ najde souvislost mezi přírodními podmínkami a pracovní činností ▪ porovná formy vlády a postavení pracovních skupin ve společnosti ▪ porovná západní a východní kultury, vysvětlí rozdílné tempo modernizace v jednotlivých zemích ▪ zamyslí se nad dopadem pracovních podmínek na kulturu ▪ zhodnotí hospodářské postavení ČR ▪ promyslí nutnost spolupráce zemí 	<p>práce a každodennost</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vznik zemědělství, řemesla a obchodu ▪ feudální výrobní způsob ▪ urbanizace a industrializace ▪ monopolizace a globalizace 	<p>MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů</p> <p>EV:Dopad vývoje ekonomiky na přírodní prostředí</p> <p>OSV: mezilidské vztahy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ najde vztah mezi novými idejemi a příchodem etnik, christianizací a vznikem států ▪ porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti ▪ objasní vývoj náboženských idejí na našem území ▪ vymezí vztah mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanů k jiným náboženstvím ▪ seznámí se s nejvýznamnějšími památkami naší země i světa 	<p>Ideje a ideály – věda, umění, náboženství</p>	<p>VMEGS: Žijeme v Evropě</p> <p>MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů</p> <p>OSV: Vliv náboženství na morální hodnoty člověka</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ seznámí se s historickými mapami a dokumenty souvisejícími s rozšiřováním území ▪ srovná politický a územní vývoj v Evropě ▪ charakterizuje výbojná etnika ▪ věnuje se důsledkům obsazování území ▪ srovná expanze v minulosti a současné války ▪ rozliší války spravedlivé a obranné ▪ věnuje se problematice závislých zemí a kolonií ▪ zaměří se na současný svět a otázku národně osvobozenického boje 	<p>Expanze, kolonizace, dekolonizace</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ křížové výpravy ▪ turecká expanze ▪ důsledky zámořských výprav ▪ vytváření koloniálních soustav evropskými velmocemi ▪ příklady národně osvobozenického boje a problémy nově vzniklých států 	<p>VMEG: Žijeme v Evropě</p> <p>EV:Vliv expanzí na životní prostředí</p> <p>MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů</p> <p>OSV: Morálka a mezilidské vztahy</p>
---	--	--

Volitelný předmět – jednoletý

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
Vzdělávací obor: **Dějepis**
Vyučovací předmět: **Dějepis - maturitní**

1. Charakteristika vyučovacího předmětu

a) Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dějepis maturitní vychází ze vzdělávací oblasti člověk a společnost, vzdělávacího oboru Dějepis.

Cílem tohoto volitelného předmětu je zopakování a procvičení učiva k maturitě, ucelený pohled na dějiny. Důraz je kladen na srovnávání dějinných procesů, hledání souvislostí mezi nimi. Ve větší míře je vyžadována samostatná práce žáků formou referátů a prezentací. Učivo základního kurzu není výrazně rozšiřováno.

Ve vzdělávacím obsahu předmětu jsou zahrnuty dějiny od pravěku do konce 20. století.

Ročník	Hodinová dotace
4. ročník a oktáva	3

b) Začlenění tematických okruhů průřezových témat

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	TEMATICKÝ CELEK	ROČNÍK
Osobnostní a sociální výchova	Osvícenství, revoluce, modernizace společnosti	4
	Rozdělený a integrující se svět	4
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Počátky lidské společnosti	4
	Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	4
	Raně feudální Evropa a křesťanství	4
	Vrcholný feudalismus	4
	Počátky novověku	4
	Moderní doba	4
	Rozdělený a integrující se svět	

Multikulturní výchova	Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	4
	Vrcholný feudalismus	4
	Počátky novověku	4
	Osvícenství, revoluce, modernizace společnosti	4
	Rozdělený a integrující se svět	4
Environmentální výchova	Počátky lidské společnosti	4
	Osvícenství, revoluce, modernizace společnosti	4
	Rozdělený a integrující se svět	4
Mediální výchova	Rozdělený a integrující se svět	4
	Moderní doba	4

c) Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- formou skupinové i individuální práce jsou žáci vedeni k pochopení různých typů dějepisných informací
- do výuky je zařazována práce s odbornou literaturou, časopisy a odbornými texty, z nichž žáci vyvozují závěry, snaží se o zobecnění
- žáci nejen vyhledávají podstatné informace v odborném textu, ale také se učí kritické interpretaci

Kompetence k řešení problémů

- žák je veden k tomu, aby dokázal získané vědomosti zobecňovat, dávat do souvislostí

Kompetence komunikativní

- žák dokáže vystupovat samostatně, prezentuje a vysvětluje své názory,
- učí se diskutovat o dané problematice na základě získaných informací

Kompetence sociální a personální

- žák je učitelem veden k tomu, aby dokázal zaujmout stanovisko i ke sporným událostem, je schopen naslouchat jiným a přijímat jejich správné názory

Kompetence občanské

- učitel zařazuje diskuse o událostech, jejichž řešení je aktuální i dnes

Kompetence k podnikavosti

- je aktivní, iniciativní

- kriticky vyhodnocuje informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech
- průběžně hodnotí dosažené výsledky, dokončuje zahájené aktivity

2. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník: 4. ročník a oktáva

Očekávané výstupy Žák	Obsah učiva	PT a TO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých obdobích pravěku ▪ zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku ▪ vysvětlí význam práce pro rozvoj společnosti ▪ zdůvodní vliv usedlého způsobu života na rozvoj výroby a společenské diference 	<p>POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prehistorické období ▪ vznik umění, náboženství, zemědělství a řemesel ▪ nerovnoměrnost vývoje v závislosti na přírodních podmínkách 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS ▪ EV:Člověk a životní prostředí
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zdůvodní civilizační přínos starověkých společností ▪ charakterizuje a na příkladech demonstruje přínos antického kulturního dědictví pro Evropu 	<p>NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína ▪ Antické Řecko a Řím ▪ Evropa a naše země v době římské 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS ▪ MKV:Základní problémy sociokulturních rozdílů
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní vliv christianizace na vznik raně středověkých států ▪ charakterizuje základní rysy vývoje na našem území ▪ 	<p>RANĚ FEUDÁLNÍ EVROPA A KŘESŤANSTVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ utváření středověké společnosti ▪ počátky státních útvarů ▪ význam náboženství (křesťanství, islám) pro stát, morálku, umění ▪ romanizace a barbarizace 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS:Žijeme v Evropě
<ul style="list-style-type: none"> ▪ definuje proměny hospodářského a politického 	<p>VRCHOLNÝ FEUDALISMUS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kruciáty ▪ vznik a vývoj jednotných států, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MKV: Základní

<p>uspořádání společnosti a jeho specifické projevy v jednotlivých zemích</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizuje vliv křížových výprav na prolínání středověkých kultur ▪ charakterizuje základní rysy vývoje na našem území 	<p>centralizace a partikularismus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ český stát (Přemyslovci, Lucemburkové, husitství, doba jagellonská) ▪ kolonizace, rozvoj obchodu a řemesel, urbanizace ▪ vzdělanost a umění 	<p>problémy sociokulturních rozdílů</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní společenské, hospodářské a kulturní proměny spojené s nástupem raně novověké společnosti a jejich význam pro další vývoj ▪ charakterizuje základní rysy vývoje na našem území ▪ vysvětlí vliv Evropanů na zánik předkolumbovských kultur 	<p>POČÁTKY NOVOVĚKU</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ renesance, humanismus, reformace ▪ zámořské plavby a jejich důsledky ▪ vznik habsburské monarchie ▪ třicetiletá válka ▪ absolutismus a stavovství ▪ první buržoazní revoluce ▪ baroko 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globalizační rozvojové procesy ▪ MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zhodnotí myšlenky a principy osvícenství a jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století ▪ vysvětlí emancipační hnutí národů ▪ vysvětlí proces industrializace a jeho důsledky ▪ určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace 	<p>OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ osvícenství – nový pohled na stát, občanská práva ▪ vznik a vývoj USA ▪ francouzská revoluce, napoleonské války ▪ rok 1848 ▪ politické proudy ▪ národní státy a jejich vývoj ▪ konflikty mezi velmocemi, kolonialismus ▪ emancipace české společnosti ▪ proměny životního stylu, vzdělanost a umění přelomu 19./20. století ▪ industrializace, monopolizace 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Žijeme v Evropě ▪ MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů ▪ EV: Člověk a životní prostředí ▪ OSV: Morálka všedního dne

<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizuje a srovná dvě světové války, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky konfliktů ▪ vymezí znaky totalitních ideologií a srovná je s principy demokracie ▪ vysvětlí souvislost mezi krizí a vyhrocením politických problémů ▪ charakterizuje základní rysy vývoje na našem území 	<p>MODERNÍ DOBA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1. světová válka a její důsledky ▪ vznik a vývoj ČSR ▪ versailleský systém ▪ světová hospodářská krize ▪ totalitní režimy ▪ růst mezinárodního napětí ▪ 2. světová válka, 2. čs. odboj 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globální problémy ▪ MV: Mediální produkty
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní vznik, vývoj a zánik bipolárního světa, jeho vojenská a hospodářská uskupení a vztahy ▪ porovná politiku a způsob života v nedemokratických státech a v democii ▪ popíše mechanismy evropské integrace a dekolonizace ▪ vysvětlí problémy vývoje postkoloniálních zemí ▪ charakterizuje základní rysy vývoje na našem území ▪ vymezí základní problémy soudobého světa 	<p>ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ bipolární dělení světa, studená válka ▪ východní blok, vývoj SSSR ▪ euroatlantická spolupráce, vývoj USA ▪ Československo v letech 1945 – 1989 ▪ konflikty na Blízkém východě ▪ dekolonizace, „třetí svět“ ▪ pád komunistického režimu a jeho důsledky ▪ globalizace, problémy současnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VMEGS: Globalizační a rozvojové procesy, mezinárodní rozvojová spolupráce ▪ MKV: Základní problémy sociokulturních rozdílů ▪ EV: Člověk a životní prostředí ▪ OSV: Morálka a všedního dne ▪ MV: Vliv médií